

10.3.2. İslam dininin kültür, sanat ve düşünce üzerindeki etkilerini analiz eder.

1. İslam'ın düşünce yapısı, İslam mimarisinin oluşmasında da rol oynamıştır. İslam'ın temelini oluşturan tevhit ilkesi, putperestliği yasaklamıştır. İslam'da "Eşyada asıl olan ibâhadır." İlkesi sanat, kültür ve edebiyat alanlarında da geçerlidir. Kur'an-ı Kerim ve sünnette haramlar açık bir şekilde bildirilmiştir. Bu iki kaynakta haram olmayan hususlar helaldir.

Aşağıdaki sonuçlardan hangisi bu parçadan çıkarılamaz?

- A) İslam dini mimari yapıların yükselmesine karşı çıkmıştır.
- B) Tevhit ilkesi İslam dininin mimari yapısına şekil vermiştir.
- C) Haram olmayan şeylerin kullanılmasında bir sakınca görülmemiştir.
- D) Kur'an-ı Kerim'de yasaklanan şeyler açık bir şekilde gösterilmiştir.
- E) Sünnet İslam dininin temel kaynakları arasında sayılmıştır.

2. Kur'an-ı Kerim'in dili olan Arapçayı güzel yazmayla ilgilidir. Bu sanat Arap harflerinden doğarak İslam medeniyetinde müstakil ve olağanüstü bir konum kazanan güzel yazı sanatıdır. Arapça "yazı, çizgi; çığır, yol" gibi manalara gelir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen sanat türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Minyatür
- B) Tezhip
- C) Hüsnü hat
- D) Ebru
- E) Hilye

3. Altınla süslemek anlamına gelir. Bir çeşit süsleme sanatıdır. Ana malzeme olarak altın veya yaldız kullanıldığından bu isimle anılmaktadır. Orta Asya'da Uygur Türkleri ile ortaya çıkmış ve gelişme göstermiştir. Bu sanat Selçuklularla İran üzerinden Anadolu'ya ulaşmış, milletimizin dinî hassasiyet ve saygısına bağlı olarak güzel örnekler vermiştir. Selçuklular Dönemi'nde Muhlîs b. Abdullah el-Hindî, Osmanlılar Dönemi'nde Ali Üsküdarî, Ahmed Hazine, Abdullah Buhârî gibi sanatçılar yetişmiştir. Günümüzde Güzel Sanatlar Fakültelerinin Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'nde bu sanatın eğitimi verilmektedir.

Bu parçada bahsedilen sanat türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ebru
- B) Minyatür
- C) Hüsnü hat
- D) Tezhip
- E) Naat

4. Bir tür resim sanatı olan bu türün sözlük anlamı "yazma kitaplara yapılan küçük, renkli ve ince işlenmiş resim, nakış; bir şeyin küçük benzeri veya kopyası" gibi anlamlara gelir. Bu sanatının sanatçılarına "nakkaş", atölyelerine de "nakkaşhane" denilmektedir. İslam dünyasında resim denilince akla ilk bu sanat türü gelmektedir. Tarihte yetişmiş meşhur sanatçılardan bazılarını ise şöyle sıralayabiliriz; Sinan Bey, Matrakçı Nasuh ve Nigari, Nakkaş Osman, Lütfü Abdullah, Hasan Paşa.

Bu parçada aşağıdaki sanat türlerinden hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

- A) Şathiye
- B) Minyatür
- C) Tezhip
- D) Ebru
- E) Hüsnü hat

5. Karahanlılar dönemiyle İslamiyet'in etkisi altına giren edebiyatımızda "Kutadgu Bilig" ve "Divan-ı Lügati't-Türk" ilk akla gelen iki eserdir. Karahanlılar dönemine ait diğer dinî edebî eserler ise "Atabetü'l-Hakayık" ve "Divan-ı Hikmet" isimli eserlerdir. İslami Türk edebiyatının en eski örneği olan Kutadgu Bilig, manzum olarak Türkçe yazılmıştır. Divan-ı Lügati't-Türk ise Abbasi halifesi Muktedi Billah'a takdim edilmiştir. Atabetü'l-Hakayık'da İslam kültür ve medeniyetinin birinci kaynağı olan Kur'an ayetleri ile Hz. Peygamber'in hadislerinden yararlanılarak ortaya konulan ahlaki öğütler yer alır. Divan-ı Hikmet XII. yüzyıldan günümüze kadar devam eden Yesevi kültürünün oluşması ve özellikleri hakkında bize bilgi veren bir eser hüviyetindedir.

Bu parçada aşağıdaki isimlerden hangisinin eseri ile ilgili bilgiye yer verilmemiştir?

- A) Yusuf Has Hacib
B) Edib Ahmed Yükneki
C) Hacı Bektaş Veli
D) Ahmed Yesevi
E) Kaşgarlı Mahmud
6. Türk süsleme sanatlarından biri olan bu sanatın, mevcut verilere göre tarihi XV-XVI. yüzyıllara dayanmaktadır. Elde hazırlanmış boyaların öd ve su ilavesiyle ayarları yapıldıktan sonra yoğunlaştırılmış su üzerine serpilip kâğıda transfer edilmesiyle oluşan bir sanattır. Günümüzde ise, kâğıt dışında da çeşitli malzemelerin süslemesinde kullanılmaktadır. Türk tarihinde pek çok sanatçısı yetişmiştir. Hezarfen Edhem Efendi, Hatip Mehmet Efendi, Necmeddin Okyay ve Mustafa Düzgünman bunların başında gelir.

Bu parçada konu edinen sanat türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tezhip
B) Musiki
C) Hüsnü hat
D) Minyatür
E) Ebru